

החובל פרק שמיני בבא קמא

צ.

עין משפט
נר מצוה

(א) יבמות נו. סו: כחובות
 טו: גיטין מ. גרמ"ס פו:
 (ב) כהן מילה ג. א. נשבת
 קל"ה: ו"ט"ז. (ד) נשבת קטן.
 ושי"ג. (ה) נ"ב. ג. א. נעיל
 (ו) קדושין יא: כסויות ג.
 (ז) כחובות סו. (ח) ודף
 ל: א. (ט) וד"ה עבדו.
 (י) וד"ה קונמות.
 (יא) נכחיות דף טו: ג.
 (יב) גיטין דף מ: מ.
 (יג) נשבת דף ל: א.
 (יד) ונש"ע ח"ג גיטין מ: מ.
 (טו) ד"ה הקדש. (טז) וד"ה
 קונמות. (יז) ולא נרס ונכח
 בקנין פירות כו. העתק
 מח"ס. (יח) אליהו ד"ה ה"ה
 יסול למד ד"ה א"ס א"ת א"ת
 ל"ה פקת אש"ה. העתק
 ממלפני גרסאות. (יט) וד"ה
 הסמ.

תורה אור השלם
 1. אף אם יום או יומים
 יעמד לא יקם בי כספו
 דוא: שמת כא כא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הקדש וכו'
 משום גול שבת הקדש
 מפקיע: (ב) תוס' מ: מ:
 הקדש וכו' ולא חסור ע"ז
 ולא חסור אחר ה"ס:

רבינו הגאון

הקדש חמץ הקדש חמץ
 ושחרור וכו'. חמץ, כגון
 ישר ששיעבוד חמץ לגוי
 והגיע שעת הביעור. לא
 אמרי' כיון דאשתעבד ליה
 לגוי דגוי הוא, אלא פקע
 שיעבודיה דגוי וחל ביה
 איסור חמץ באכילה
 ובהנאה. הקדש קדושת
 הגוף הוא דקא מפקיע
 דגויטין במסכת יבמות
 באביעולא דמילתא. ואע"ג
 דנפיק ליה לרבא בסוף
 גמרא ה"ן דחובות לאו
 מילתא איהו. מודה דאי
 נגעי בהת כחריכין הן
 ואסורין בהנאה קדושת
 הגוף. הלא תראה שאמרו
 במסכת כחובות אלא אמר
 רב אשי קונמות קאמרת,
 שני קונמות קדושת
 [הגוף] ינתנו, כדבבא
 דאמר רבא הקדש חמץ
 ושחרור מפקיעין מידי
 שיעבוד. אבל הקדש
 שיקדושת דמיס לא מפקיע
 שיעבודא כדתנן במסכת
 ערובין מהקדש חמץ
 והיתה עליו כתובת אשה
 וכו' בלא פדיון. שחרור
 דתנן בפרק הילכות גט
 לאשתו עבד ששאו רבו
 אפוחיקי לאחריהו ושחרורו
 כול'. עד כופין את רבו
 ועושהו בן חורין וכו'.
 וגרסינן בתלמוד ארץ
 ישראל בתחלת פרק
 אלמנה לכהן גדול בענין
 עבדי מלוג ויצאין בשן
 ועץ לאשה ולא לויש.
 דאמר ר' יוחנן ק"ה הוא
 בשחרור כהנה דתני
 הנושה עבדו אפוחיקי
 מכרו אינו מכור, שחרור
 משוחרר. ואקשינן נימא
 דרבא תנאי היא, כי זה
 תנאי שאמרו לא לאשה
 ולא לאיש חולק עליו.

הקדש. עשה שורו אפוחיקי לבעל חובו וזכור לזה זה והקדשו קדושת
 הגוף למזבח הפקיע שיעבודיה דמלוה ומותר למזבח ואין צו משום
 גול (א) ששבת הקדש מפקיעו הואיל ולא היה קנוי לו ממש אלא עומד
 לגבות הימנו. ודוקא קדושת הגוף אבל קדושת דמים לא אלימי

לפאפועי שיעבוד מלוה דתנן מוסיק
 מלוה עוד דינר ופודה את הנכסים
 האלו על מנת לשלם לאשה את כחובתה
 כו' במסכת ערכין (דף גכ.). ותכריכי
 המת כקדושת הגוף דמי ומפקיעי
 ונאסרין בהנאה: **חמץ**. נכרי שהלוה
 את ישראל על חמצו ולא הרהינו אללו
 דמחוסר גזבינא שהיה עומד החמץ
 צביטו של ישראל ואין לנכרי עליו
 אלא שיעבוד כשצט עת זיעורו
 מפקיע איסור החמץ את שיעבוד
 הנכרי וחייב ישראל לבערו. והא דתנן
 בפסחים (דף ל:.) נכרי שהלוה לישראל
 על חמצו מותר בהנאה לאחר הפסק
 מוקי לה רבא התם (ב) ששהיהנו אללו
 שנתנו במשכון צד נכרי ללא מחוסר
 גזבינא ולא שיעבוד אלא קנייה
 ממש: **שחרור**. עשה עבדו אפוחיקי
 ושחררו הלוה משוחרר וגובה זה חובו
 ממקום אחר: ל"ה ל"ה ל"ה ל"ה
דאושא. ושיעבודיה דבעל כשאר
 קנין פירות דעלמא הוא וצקנין
 פירות דעלמא פליגי: **המוכר עבדו**.
 עבד כעניי לאחר: **ופסק**. המוכר עם
 הלווקח ע"מ שישמנו עוד שלשים
 יום: **ראשון ישנו צדן יום או יומים**.
 אם הכהו צמח שלשים יום הללו ולא
 מת תחת ידו אללו עמדי יום או
 יומים מי אינו נהרג דמכר (שמות
 כא) אף אם יום או יומים וגו' אבל
 שני אם הכהו צמח שלשים יום הללו
 שהיה צביט ראשון אינו צדן יום או
 יומים ונהרג עליו אפי' מת מחולי
 זה לסוף שלש שנים דקנין פירות
 שהוא קנין לראשון קנין הגוף דמי
 וללו דשני הוא: (א) **ואש"ה**. אפי'
 מכרו שניהם כאחד: **לא עשו ולא**
נלוס. שאינו לא לזה ולא לזה ואם
 מת אחד מהם זה הנשאר מוציא מידי
 הלקוחות. ולא דמו לשותפין דעלמא
 דהתם יש לזה חלק ככולו ליטול מני
 וכן לזה אבל הכא כולן קנויין לה
 לגוף וכולן קנויין לו לפירות וליכא

מויחד לא לזה ולא לזה: **ראשי אנשים**. כ"ד הן שהעבד יואל
 בהן לחירות צפ"ק קדושין (דף כה:.) **בתנ"י** הסוקע לחיורו.
 הכהו על אונן לשון מורי. ל"ה חוקע ממש: **נוסן** לו סלע. משום
 צושת: **סטר**. על הלחי כמו הסוטר לעו של ישראל צננהדרין
 (דף נח:.) **ג"ס**. משך. וצבורות (דף לה.) שמעתי לשון פוגם:
 זה

ישנו בדין יום או יומים קסבר קנין פירות בקנין הגוף דמי. ואע"ג דגבי שן ועין אין יואל לא לאיש ולא לאשה משום דאין לו כח
 לשחרר קנין הגוף של אשה אבל צדן יום או יומים שהיה תחמוי וע"ז לו כח לרדמו לעשות מלאכתו צדרא הוא שיהא צדן יום או
 יומים מאחר דקנין פירות בקנין הגוף דמי והכ"ר יתכן צדן מפרש דל"מ נמי יואל בשן ועין לאיש ולעיל גרסי' ואיצבעית אימא
 דכ"ע לית להו מתקנתא דאושא וצפולגתא דמי תנאי כו' (א) והיהא דקמת לאשה ולא לאיש כו' יהודה והיהא דקמת לא לאיש ולא לאשה
 כר"א דלמך שניהם אינן צדן יום או יומים דכריש כספו המיוחד לו וה"ג עבד המיוחד לו ועבד מלוג אין מיוחד לשניהם שזוהי יש פירות
 ולזה יש גוף ואין זה קרוי צעלים ואפילו שניהם יחד אינם יכולין למוכרו וכמו כן אין יכולין לשחררו ומשום ה"ק ס' דלית להו תקנה
 דאושא דאפי' מכרו שניהם יחד אין מכירה כלל ואם מכרה האשה ונתגרשה אע"פ שהכל לאשה אין ללווקח כלום בה שהרי כשמכרה הוא
 כאלם המוכר דבר שאין שלו הלכן לא שייך אליהו דר"ה כלל תקנה דאושא דל"ה לא כריכה לתקנה דאושא דלא שייך תקנת אושא
 אלא היכא שאם מכרה ונתגרשה הוה ללווקח ואם מתה הבעל מוציא דשניהו קודם ללווקחים כדאיתא ביש נוהלין (ב"ב דף קל"ג וס"ט):
במאן אור"ה הא דאמר אבימר בו'. נראה דמכירה יליף משחרור דשחרור הוא כעין מכירה דאי מדן יום או יומים יליף אמאי
 אצטריך צקמון גבי שחרור עבדו המיוחד לו: **איש ואשה שמכרו בנכבי מלוג**. פירש צקמון טרם דלא דמי לשותפות
 דעלמא דהתם יש לזה חלק ככולו ליטול מני וכן לזה אבל הכא כולן קנויין לה לגוף וכולן קנויין לו לפירות וליכא מיוחד לא
 לו ולא לה ובענין זה י"ל עבד של שני שותפין דצקמון שזוהי הגוף ולזה הפירות וכן חליו עבד וחליו צן חורין נמי כגון
 שנתן לו כל דמיו ואין מעוכב אלא גט שחרור להיות מותר צבת חורין:

הקדש חמץ ושחרור מפקיעין מידי שיעבוד. אם עשה שורו
 אפוחיקי והקדשו למזבח ולא דוקא הקדש דה"ה כל
 איסורין שהן ראויים לפקוע כגון אינטלא דמילתא דפרסוה
 אמיתא דיענות (ד' סו: וס"ט) וכגון קונמות דפרק אע"פ (כחובות
 ד' ט: וס"ט) דכיון שיש לאיסור כח

לחול עשה אחת דרבא לטעמיה דלמך
 צפרק כל עשה (פסחים ד' לה.) צ"ח
 מכלן ולהצ"ה הוא גובה ופירי מקדיש
 [הלוה] ומו לא פקע צטריפת צ"ח
 אבל קדושת דמים כי היכי דפקעה
 על ידי פדיון פקע נמי צטריפת צ"ח
 כדאשכחן צשה [מתנה] כשהקדישה
 לוקח חזרת לבעלים ציבול שאין כח
 להקדש צקדושת דמים יותר מן
 המקדיש וכי פקע כח מקדיש פקע כח
 הקדש והיינו טעמא דחמץ והיינו
 טעמא דשחרור ויצי"ה מציא ראייה
 מיירושלמי דקאמר לא מצינו עבד
 משתחרר וחזר ומשתעבד וצשת
 איסור חמץ ושחרור היה החמץ והעבד
 צרשות צעלים ומו לא פקע וצכלל
 הקדש הוי קונמות ודבר המקלה למת
 וכן עשה צימו אפוחיקי והשתחוה לו
 צכלל הקדש הוא והא דלא חשיב רבא
 מוכר שפקיע מידי שיעבוד צשה
 שורו אפוחיקי ומכרו כדלמך לעיל
 צפ"ק (דף יא:) משום דלא הוי
 כטעמא דאחריו דמן הדין לא מפקע
 אלא מתקנתא דרצנן הוא משום פסולא
 דלקוחות דלית ליה קלא דהא עשה
 עבדו אפוחיקי דלית ליה קלא אלא
 מכרו צ"ח גובה ממנו אי נמי לא
 חשיב רבא אלא הני תלמי דנתיים
 צמתני' או צצרייתא דהקדש איתמר
 צצרייתא דקונמות צלף על פי (א)
 ושחרור אמיתמין דהשולט וצשרות
 הדין אין העבד חייב כלום לרבו
 וחמץ אמיתני' דכל עשה (א) נכרי שהלוה
 את ישראל על חמצו אחר הפסק
 מותר בהנאה דמהאי טעמא מוקמינן
 לה ששהיהנו אללו הלכן לא חש
 למנות לא איסור מת ולא איסור ע"ז
 ולא איסור (א) קונמות ומכ"ס:
אצלמה רבנן שיעבודיה דבע"ה.
 הכא הוי פלוגתא צבתי וצפרק אע"פ
 (כחובות דף ט: וס"ט) אמר דאין
 קונמות מפקיעין מידי שיעבוד דבעל

דאלמנה וכן צריש המדיר
 דאשה ואין יכול להדירה דפריך וכיון דמשועבד לה היכי מצי מדיר
 לה והמתן קונס שאני עושה לפיך כו' וצבימות פרק אלמנה
 (דף סו:) גבי אינטלא דמילתא לא אלמנה רצנן לשיעבודה דאשה אלא
 אמיתנ דנאכר כי פרסוה אמיתנא ו"ל דיש מקומות שפריך לאלם
 כח דבעל וכה האשה יותר ממקום אחר: **ר"ב מאיר אומר ראשון**
 ואע"ג דגבי שן ועין אין יואל לא לאיש ולא לאשה משום דאין לו כח
 לשחרר קנין הגוף של אשה אבל צדן יום או יומים שהיה תחמוי וע"ז לו כח לרדמו לעשות מלאכתו צדרא הוא שיהא צדן יום או
 יומים מאחר דקנין פירות בקנין הגוף דמי והכ"ר יתכן צדן מפרש דל"מ נמי יואל בשן ועין לאיש ולעיל גרסי' ואיצבעית אימא
 דכ"ע לית להו מתקנתא דאושא וצפולגתא דמי תנאי כו' (א) והיהא דקמת לאשה ולא לאיש כו' יהודה והיהא דקמת לא לאיש ולא לאשה
 כר"א דלמך שניהם אינן צדן יום או יומים דכריש כספו המיוחד לו וה"ג עבד המיוחד לו ועבד מלוג אין מיוחד לשניהם שזוהי יש פירות
 ולזה יש גוף ואין זה קרוי צעלים ואפילו שניהם יחד אינם יכולין למוכרו וכמו כן אין יכולין לשחררו ומשום ה"ק ס' דלית להו תקנה
 דאושא דאפי' מכרו שניהם יחד אין מכירה כלל ואם מכרה האשה ונתגרשה אע"פ שהכל לאשה אין ללווקח כלום בה שהרי כשמכרה הוא
 כאלם המוכר דבר שאין שלו הלכן לא שייך אליהו דר"ה כלל תקנה דאושא דל"ה לא כריכה לתקנה דאושא דלא שייך תקנת אושא
 אלא היכא שאם מכרה ונתגרשה הוה ללווקח ואם מתה הבעל מוציא דשניהו קודם ללווקחים כדאיתא ביש נוהלין (ב"ב דף קל"ג וס"ט):
במאן אור"ה הא דאמר אבימר בו'. נראה דמכירה יליף משחרור דשחרור הוא כעין מכירה דאי מדן יום או יומים יליף אמאי
 אצטריך צקמון גבי שחרור עבדו המיוחד לו: **איש ואשה שמכרו בנכבי מלוג**. פירש צקמון טרם דלא דמי לשותפות
 דעלמא דהתם יש לזה חלק ככולו ליטול מני וכן לזה אבל הכא כולן קנויין לה לגוף וכולן קנויין לו לפירות וליכא מיוחד לא
 לו ולא לה ובענין זה י"ל עבד של שני שותפין דצקמון שזוהי הגוף ולזה הפירות וכן חליו עבד וחליו צן חורין נמי כגון
 שנתן לו כל דמיו ואין מעוכב אלא גט שחרור להיות מותר צבת חורין:

ע א מיי פ"ח מהלכות
 ערכין הל' ד יפ"ח
 מהלכות מלוה וזה הל' ו
 פ"ב מהלכות גזירות
 הלכה י סג עשין ד' קלג
 טו"ש"ע ח"מ ס' ק"ח ספ"ק
 י:
 ע ב מיי פ"ח מהלכות
 עבדים הלכה טו סג
 עשין פו טו"ש"ע שם ספ"ק
 ו טו"ש"ע י"ד ס' רסו
 ספ"ק סח:
 ע ג מיי פ"ב מהל'
 רולא הלכה טו:
 ע ד מיי פ"ב מהל'
 אבות הלכה טו
 וסוף מנרן קיים וע"ש
 סג עשין מח טו"ש"ע
 אה"ע ס' 5 ספ"ק יג:
 פ ה ר מיי פ"ח מהל'
 עבדים הלכה טו סג
 עשין פו טו"ש"ע י"ד ס'
 רסו ספ"ק לו:
 פ ז ח מיי פ"ב מהל'
 חובל ומקול הלכה ט
 סג עשין פו טו"ש"ע ח"מ
 ס' ח ספ"ק מא:

מוסף רש"י

הקדש חמץ ושחרור
 מפקיעין מידי שיעבוד.
 הקדש, כגון שעבד שורו
 לבעל חוב וזכור והקדשו,
 מפקיע עבדו הלוה
 ויבטי חובו ממקום אחר
 וזה כפל לקבץ ואינו גול,
 דלא הוה קני ליה אלא
 לגזבינא בעלמא, ודוקא
 קדושת הגוף אבל קדושת
 דמים צבדה הית לא
 מפקיע שיעבוד, כדתנן
 בערכין (כד:) מוסף עוד
 דינר ופודה את הנכסים
 הללו (כחובות טו:
 וכע"ז יבמות נו. ונד"ס
 פ. וגיטין טו.) מתן, אם
 עשה חמץ אפוחיקי לעבד
 כוכבים והרי הוא מונח
 צידו של ישראל וצלו שש
 שעות על ערס הפסק,
 פקע שיעבוד העב"ס
 הואל ולא הוי ממש
 לדידה ויציב לבערו (בבמות
 נו. וצ"ח כחובות ונד"ס
 וגיטין טו.) ושחרור, עשה
 עבדו אפוחיקי ושחררו
 הלוה משוחרר, וזה גובה
 חובו ממקום אחר (כחובות
 טו.) ופקע ממנו של
 מלוה (בבמות נו.) על
 מנת שישמנו. למכר
 (רש"י ב"ב ג.) ראשון.
 אם הכהו ומת לסוף שני
 ימים מתמת האשה זו,
 ישנו בדין יום או
 יומים. יעמוד לא יוקם
 ופועלו דללו מכה לראשאל
 הצדדי אם מתמת מכה
 זה מת אפילו לסוף שנה
 נהרג. דנפקא לן מנתקה
 הפסק, מפני שחופשים
 אוחו כו' מלמד שהדוא
 תחזירו. עדין כל יום
 וצדק ומת תחת ידו ומת
 קרינא צ"ה, אלא שהי,
 הלווקח אינו צדן יום או
 יומים אם הכהו ומת, אלא
 הריגין אוחו, דעבד כעניי
 כנר ישראל לכל דבריו,
 דגמר לה לה משא"ה (טו.).
 קסבר, ר' מאיר קנין
 פירות. דהיינו משמש
 עבד כל שלמים יום,
 כגומר הגוף דמי. וצדק
 חליו קנה גופו, ואוחו
 שאין לו פירות אין קנין
 הגוף שיש לו בעבד כלום,
 והלכן ראשון קרוי ארון
 (טו.) ר' יהודה אומר.

דיק סופיה דקרא, לא יוקם כי כספו הוא, למי שהוא קנוי לגופו הוי עבד (טו.). שניהם ישנו כו'.
 ופשוטין, דספק נפשות דבעלים שהסירו ומי נהרג מהם, להקל, דנפקא לן מוספטו העדה והילוי העדה (טו.).
 שניהם אינן וגו'. כלומר שניהם שהסירו והרגין, זה. אחרון, לפי שאינו תחמוי, וזה. הראשון, לפי שאינו
 עכשיו כספו, שהרי מכרו (טו.). כי כספו הוא. מיוחד הוא, דמה נמנית טעם היה ארץ ליתן דבר
 ולומר לא יוקם לפי שספקו הוא, אי נמי מדמתי למימכר כי כסף הוא (טו.). התוקע לחבדו. המכר כנגד
 אונן (לעיל ד'): כלומר, לשון רבינו הלוי ורבינו הוקן למדע שהסכו אלל הארון (תדשו"ר א'): המכה את מכרו
 כלומר, לשון מורי צ"ק, וכלן שמעתי חוקע ממש, שמתק צפוי כלומר, ורואה ללשון מורי צ"ק, וכלן שמעתי
 אל מתי צמקועי כף (משלי כג) שמכרם כנסם על כף מנייהם להיות עבדים בשביל אחרים (בבבמות ג.).
 נותן לו סלע. דמי נושטו, לנד עבר וזק ורפי' אם ישם שם (לעיל ד'): כך שעורו דמי נושטו לאלם
 ציטוי (קדושין א').

ופרקין, לא כולי עלמא אית להו דרבא ושני שיעבודא דבעל דרבנן אלמנה דלא לאפוחיקה השחרור. ודרב אשי בקונמות
 כדאמרינן לעילא. ובפולגתא דהני תנאי המוכר את עבדו ופסק שישמנו שלשים יום וכו'. ודבר זה הבריתא פשוטין
 הן מיהו אנו מפרשין כמי מהם הלכה. האי תנא דתני לא לאשה כו' אלעור הוא דתני לאשה אבל לא לאיש כו'
 יהודה. וקימא לן כו' יהודה דסבר קנין פירות לאו בקנין הגוף דאמי, ולית הילכתא כו' אלעור. והא דאמי אבימר איש
 ואשה שמכרו בניכס מלוג לא עשו ולא כלום, כמאן כו' אלעור. והתניא מי שחציו עבד וחציו בן חורין וכן עבד של שני
 שותפין כול', כו' אלעור. ונראה לנו להעמיד דברי אלו התנאים כולן קודם תקנת אושא כי היכי דלא תיקשי לן הילכתא
 אהילכתא. מתני'. המכר אביו ואמו וכו'. והתוקע לחבירו נותן לו סלע, ר' יהודה אומ' משום ר' יוסי הגלילי מנה. הרי מפורש
 במשנתנו כי מנה צורר הוא שקל הקדש, דתנן חמש סלעים של בן במנה צורר, שלשים של עבד. וסלע מדינה אלו הכספים
 שאמרונו שמשקל כל אחד מהן כשש שטרות. והלכת כחנא קמא שנותן לו סלע, והסלע ד' כספים מאלו הנקראין תומנאי,
 והוא חצי ספק.